

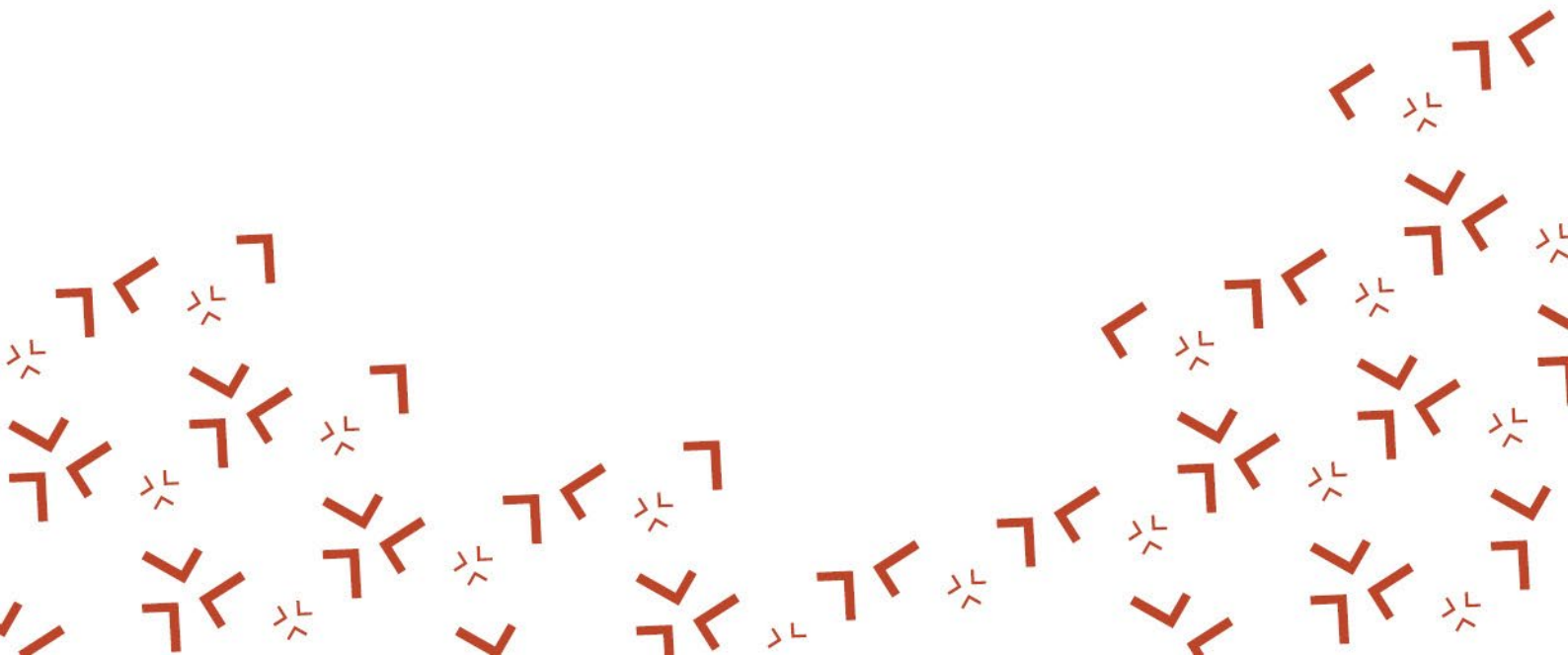
Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Viinamäki, L. 2022. Kestävä yhteiskunta, talous ja kasvu. Lumen – Lapin ammattikorkeakoulun verkkolehti (3).

URL: <https://www.lapinamk.fi/loader.aspx?id=846052ee-b849-4840-a6b6-38dc2a2a5cd9>

Kestävä yhteiskunta, talous ja kasvu

Leena Viinamäki, YTT, yliopettaja, sosiaaliala, Lapin ammattikorkeakoulu

Suomi kohtaa muiden maiden tapaan kestävän yhteiskunnan, talouden ja kasvun toisiinsa kietoutumisen haasteet, joihin voi kuulua myös toisiinsa nähden ristiriitaisia intressiryhmäspesifejä tavoitteita. Näin ollen on hyvä pohtia, mitä tarkoittaa kestävä yhteiskunta, talous ja kasvu yksittäisen ihmisen, yrityksen ja paikallisen yhteisön näkökulmista kaupunki–maaseutu- ja globaalia ulottuvuutta sekä tieteenalojen välisiä eroja unohtamatta.

2020-luvulla yhteiskunnallista kehitystä määrittää enenevässä määrin ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävän yhteiskunnan haasteet sekä niihin vaihtoehtoiset vastaamistavat ja -mahdollisuudet. On siis paikallaan miettiä muun muassa seuraavia ulottuvuuksia talouden ja hyvinvoinnin toisiinsa kietoutumisen osalta: 1) Miten kestävä hyvinvointi- ja talousajattelu suhteutuvat vuotuisiin talouskasvutavoitteisiin ja ekologisten kysymysten huomioimiseen nykyisessä ilmastonmuutosdiskurssissa ilman vastakkainasettelua tai sen uhkaa?; 2) Miten luonnon monimuotoisuuden vähentyminen, elinympäristön muuttuminen ja sään ääri-ilmiöiden yleistyminen myös Suomessa heijastuvat perinteiseen talouskasvu-, elintaso- ja hyvinvointiajatteluun?; 3) Miten vastuullisuus ja kestävä kehitys tavoitteineen realisoituu työpaikoilla ja oppilaitoksissa arjen toiminnoissa eri toimijaryhmien keskuudessa?; 4) Mitä ovat kansalaisten ja organisaatioiden arjen suuret ja pienet teot kestävän kehityksen edistämisessä?; 5) Miten varmistetaan, että tavoitteelliset sanat muuttuvat arjen konkreettisiksi teoiksi jokaisella oppilaitos- ja työpaikkahierarkkisella tasolla toimivien henkilöiden keskuudessa?

Meneillään olevan neljännen teollistumisvaiheen aikaa luonnehtii perinteisen jatkuvan taloudellisen kasvuajattelun haasteellisuus, uusiutuvien luonnonvarojen merkityksen korostuminen sekä ihmisen toiminnan ympäristövaikutusten arviointi ja seuranta kansalaisille, elinkeinoelämän ja alueiden edustajille kehitettyine laskureineen ja informaatioportaaleineen (esim. Leitbild 2030 für ... 2019; Laskureita ympäristövaikutusten arviointiin ja seurantaan 2021; Pulkka 2021; Rantanen 2021; Tietoa ja tekoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen 2021;

Woodcock ym. 2021; Rannanpää ym. 2022; Uudet kestävät kunnat 2022). Taloustieteessä on alettu puhua vähitellen myös vihreästä taloustieteestä, jossa korostuu vähähiilisyys, resurssitehokkuus ja sosiaalinen osallistavuus. (Green Economy s.a.; ks. myös Cato 2009; Vihreän kasvun mahdollisuudet 2013) ja ekologisesta taloustieteestä, jossa korostuu kestävyys, elämänlaatu, hoiva sekä globaali ja ylisukupolvinen oikeudenmukaisuus (Helne ym. 2012, 71; Naskali 2015) sekä ekososiaalisesta hyvinvointipolitiikasta (Helne ym. 2012, 104; Massa 2009; Koch & Fritz 2014). Poliittikkatasolta yksilötasolle siirryttäessä esimerkiksi ekososiaalinen sosiaalityö ja vihreä sosiaalityö huomioivat yksittäisen ihmisen hyvinvoinnin muotoutumisen reunaehdot erilaisissa riskitilanteissa (Matthies & Närhi 2014; Dominelli 2020).

Keskustelu kestävästä yhteiskunnasta ja kestävästä kehityksestä ei ole 2010-luvun innovaatio, vaan sen juuret paikantuvat 1980-luvulle. Globaalisti kestävä kehityksen tavoitteet ovat vaiheittain nousseet politiikan asialistoille 1980-luvulta alkaen. Euroopan unionissa kestävä kehitys on vakiinnuttanut asemaansa erityisesti vuodesta 2001 alkaen. Suomessa kestävä kehityksen strategia laadittiin ministeriöiden välisenä yhteistyönä ensimmäisen kerran vuonna 2006. (Saari 2010, 124–131.; ks. myös Kohti kestäviä valintoja ... 2006) Suomalaista akateemista sosiologista keskustelua luonnonympäristön merkityksestä osana ihmisen elintaso on virittänyt Erik Allardt jo 1970-luvulla (Helne ym. 2012, 66; ks. myös Hirvilampi 2015, 65–75). Juho Saari on puolestaan virittänyt keskustelua 2010-luvulla sosiaalipoliittisesta näkökulmasta julkisten hankintojen ja kestävä kehityksen vuorovaikutussuhteesta erilaisine reunaehdoineen (Saari 2010, 128–129).

2020-luvulla kestävä yhteiskunnan toimintaperiaatteista ja niiden noudattamisesta on muodostumassa elinehto yhteiskunnan eri toiminta-areenoille verrattuna aikaisempiin vuosikymmeniin. Tietoisuus kestävästä yhteiskunnasta ja sen merkityksestä lisääntyy ja arkipäiväistyy kansalais-, paikallis- ja aluetasolla – niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin muun muassa vietettäessä Suomessa Maaseutupolitiikan Kestävän kehityksen viikkoa (26.9.-2.10.2022) ja Euroopassa Euroopan kestävä kehityksen viikkoa (20.–26.9.2022). Näiden teemaviikkojen aikana järjestettävä toiminta voi olla teemaltaan ekologista, sosiaalista tai taloudellista kestävyyttä (European sustainable development week (ESDW) 2022; Kestävän kehityksen viikko 26.9.-2.10.2022.)

Jotta ymmärtää nykyisyyttä, täytyy tietää riittävästi menneisyydestä voidakseen visioida tulevaisuutta myös kestävä yhteiskunnan, talouden ja kasvun toisiinsa kietoutumisen haasteiden osalta. Tutkittu tieto erilaisine julkaisufoorumeineen ja -portaaleineen ja

mallinnuksineen sekä yleinen tietoisuus niin kansalaisten kuin muidenkin toimijatahojenkin keskuudessa erilaisine teemaviikkoineen ja päivineen kestävästä yhteiskuntaproblematiikasta lisääntyy kansallisesti ja kansainvälisesti.

Kiitän kolumniartikkelin kirjoittajaa ympäristö- ja ilmastoministeri *Maria Ohisaloa* sekä *Jokhaista Lumen 3/2022-lehteen kirjoittanutta* moniulotteisista analyyseistä kestävästä yhteiskunnan, talouden ja kasvun tiimoilta. Avartavia ja inspiroivia lukuhetkiä Jokhaiselle Lumen 3/2022-verkkolehden lukijalle.

Leena Viinamäki

Kirjallisuus

Cato, M. S. 2009. Green Economics. An Introduction to Theory, Policy and Practice. Viitattu 18.9.2022 <http://www.gci.org.uk/Documents/128075741-Green-Economics-an-Introduction-to-Theory-Policy-and-Practice.pdf>

Dominelli, L. 2020. Social Work in Times of Disasters: A Green Social Work Perspective Webinar. Viitattu 8.9.2022 <https://www.basw.co.uk/success-social-work-webinar-series>

European sustainable development week (ESDW) 2022. Viitattu 15.9.2022 <https://esdw.eu/>

Green Economy s.a. Viitattu 18.9.2022 <https://www.unep.org/regions/asia-and-pacific/regional-initiatives/supporting-resource-efficiency/green-economy>

Helne, T., Hirvilammi, T. & Laatu, M. 2012. Sosiaalipolitiikka rajallisella maapallolla. Viitattu 8.9.2022 https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/34643/Sosiaalipolitiikka_rajallisella_maapallolla.pdf?sequence=4

Hirvilammi, T. 2015. Kestävän hyvinvoinnin jäljillä. Ekologisten kysymysten integroiminen hyvinvointitutkimukseen. Kelan tutkimusosasto. Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia | 136. Viitattu 18.10.2022 <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/154175/Tutkimuksia136.pdf>

Kestävän kehityksen viikko 26.9.-2.10.2022. Viitattu 15.9.2022 <https://www.maaseutupolitiikka.fi/tapahtumat/kestavan-kehityksen-viikko-26-9-2-10-2022>

Koch, M. & Fritz, M. 2014. Building the Eco-social State: Do Welfare Regimes Matter? Journal of Social Policy / FirstView Article / June 2014, pp 1–25. Viitattu 8.9.2022 https://www.researchgate.net/publication/271947966_Building_the_Eco-social_State_Do_Welfare_Regimes_Matter

Kohti kestäviä valintoja. Kansallisesti ja globaalisti kestävä Suomi. Suomen kestävä kehityksen toimikunnan asettama strategiaryhmä 2006. Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 5/2006. Viitattu 18.10.2022 https://vnk.fi/documents/10616/622946/J0506_Kohti+kest%C3%A4vi%C3%A4+valintoja.pdf/6a9ce8b3-59a8-4edb-bbbd-d54920ee3165?version=1.0

Laskureita ympäristövaikutusten arviointiin ja seurantaan 2021. Viitattu 25.9.2022 https://www.syke.fi/fi-FI/Tutkimus_kehittaminen/Kulutus_ ja_tuotanto/Laskurit

Leitbild 2030 für Industrie 4.0. Digitale Ökosysteme global gestalten 2019. Bundesministerium für Wirtschaft und Energie (BMWi). Viitattu 25.9.2022 <https://www.plattform-i40.de/IP/Redaktion/DE/Downloads/Publikation/Leitbild-2030-f%C3%BCr-Industrie-4.0.html>

Matthies, A-L. & Närhi, K. 2014. Ekososiaalinen lähestymistapa rakenteellisen sosiaalityön viitekehyksenä. Viitattu 8.9.2022 https://www.researchgate.net/publication/266684413_Ekososiaalinen_lähestymistapa_rakenteellisen_sosiaalityön_viitekehysena

Massa, I. 2009. Vihreä sopimus uutena yhteiskuntapolitiikan strategiana. Janus Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön Tutkimuksen Aikakauslehti, 17 (3) 2009, 231–247. Viitattu 8.9.2022 <https://journal.fi/janus/article/view/50524>

Naskali, A. 2015. Kohti ekosysteemitalous: Tutkimus ekologisen taloustieteen perusteista ja mahdollisuuksista. Dissertations in Social Sciences and Business Studies No 94. Itä-Suomen yliopisto. Viitattu 8.9.2022 https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/14821/urn_isbn_978-952-61-1668-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Pulkka, V-V. 2021. Social policy 4.0? Empirical insights into the future of work and social policy in the digital economy. University of Helsinki. Publications of the Faculty of Social Sciences 185 (2021), Social and Public Policy. Viitattu 25.9.2022 <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-7004-0>

Rannanpää, S., Antikainen, J., Aro, R., Huttunen, J., Hovi, S., Pitkänen, K., Strandell, A., Nurmio, K., Rehunen, A., Vihinen, H., Lehtonen, O., Muilu, T. & Weckroth, M. 2022. Monipaikkaisuus – nykytila, tulevaisuus ja kestävyys. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:9. Viitattu 25.9.2022 https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163785/VNTEAS_2022_9.pdf?sequence=1

Rantanen, M. 2021. På tröskeln till den fjärde industriella revolutionen – en ekonomisk analys över hur europeer förhåller sig till robotar och artificiell intelligens. Svenska handelshögskolan. Institutionen för finansiell ekonomi och nationalekonomi. Viitattu 25.9.2022 https://helda.helsinki.fi/dhanken/bitstream/handle/10227/408106/Rantanen_Miki.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Saari, J. 2010. Hyvinvointivaltio 2010-luvulle. Teoksessa Saari, J. (toim.) Tulevaisuuden voittajat. Hyvinvointivaltion mahdollisuudet Suomessa. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 5/2010, 85–135. Viitattu 18.10.2022 https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/julkaisut/Documents/tuvj_5+2010.pdf

Tietoa ja tekoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen 2021. Viitattu 25.9.2022 https://www.syke.fi/fi-FI/Tutkimus_kehittaminen/Ilmastonmuutos

Uudet kestävät kunnat 2022. Viitattu 25.9.2022 <https://www.kuntaliitto.fi/kehittaminen-ja-digitalisaatio/uudet-kestavat-kunnat>

Vihreän kasvun mahdollisuudet 2013. Valtioneuvoston kanslian raporttisarja 4/2013. Viitattu 18.9.2022 https://vnk.fi/documents/10616/1093242/R0413_Vihre%C3%A4n+kasvun+mahdollisuudet.pdf/c162b7f7-6783-472e-acd7-b79995e5fcab?version=1.0

Woodcock, A., Saunders, J., Gut, K., Moreira, F. & Tavlaki, E. 2021. Social Impact Assessment: Tools, Methods and Approaches. PRACTITIONER BRIEFING. European Platform on Sustainable Urban Mobility Plans. Viitattu 25.9.2022 https://www.eltis.org/sites/default/files/social_impact_assessment_practitioner_briefing_final_for_approval.pdf